לפי שמצינו שהשוה הכתוב הקטן כגדול לזדון שבועה ולאיסר ולבל יחל יכול יהא חייב על הקדשו קרבן ת"ל °זה הדבר קתני מיהת לאיסר ולבל יחל חייב אימא לאיסור בל יחל איסור בל יחל· מה נפשך אי מופלא סמוך לאיש דאורייתא מילקא נמי לילקי ואי מופלא סמוך לאיש לאו דאורייתא איסור נמי ליכא לאותן המוזהרים עליו *שמע מינה קטן אוכל נבלות ב"ד מצווין עליו להפריש הכא במאי עסקינן *כגון *שהקדיש הוא ואכלו אחרים הניחא למ"ד הקדיש הוא ואכלו אחרים לוקין אלא למ"ד אין לוקין מאי איכא למימר דאיתמר הקדיש הוא ואכלו אחרים רב כהנא אמר אין לוקין רבי יוחנן ור"ל דאמרי תרווייהו 'לוקין מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא גופא הקדיש ואכלו אחרים רב כהנא אמר אין לוקין רבי יוחנן ור"ל דאמרי תרוייהו לוקין במאי קמיפלגי מר סבר *מופלא סמוך לאיש דאורייתא ומר סבר מופלא סמוך לאיש מדרבנן מתיב רב ירמיה יתומה שנדרה בעלה מפר לה אי אמרת בשלמא מופלא סמוך לאיש דרבנן אתו נשואין דרבנן ומבטלי נדרא דרבנן אלא אי אמרת דאורייתא אתו נשואין דרבנן ומבטלי נדרא דאורייתא אמר רב יהודה אמר שמואל בעלה מפר לה ממה נפשך אי דרבנן הוא אי דאורייתא *קטן אוכל נבלות הוא 'ואין ב"ד מצווין עליו להפרישו והא כי גדלה אכלה בהפרה קמייתא אמר רבה בר ליואי בעלה מפר לה כל שעה ושעה והוא שבעל והא 'אין בעל מפר בקודמין *כדרב פנחס משמיה דרבא דאמר רב פנחס משמיה דרבא כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת אמר אביי ת"ש *קטן שלא הביא ב' שערות רבי יהודה אומר *אין תרומתו תרומה רבי יוסי אומר 'עד שלא בא לעונת נדרים אין תרומתו תרומה משבא לעונת נדרים תרומתו תרומה סבורה קסבר ר' יוסי 'תרומה בזמן הזה דאורייתא אי אמרת בשלמא מופלא סמוך לאיש דאורייתא אתי גברא דאורייתא ומתקן טבלא דאורייתא אלא אי אמרת דרבנן אתי גברא דרבנן ומתקן טבלא דאורייתא לא קסבר רבי יוסי תרומה בזמן הזה דרבנן וסבר ר' יוסי 'תרומה בזמן הזה דרבנן *והתניא בסדר עולם °אשר ירשו אבותיך וירשתה ירושה ראשונה ושניה יש להן שלישית אין להן *וא"ר יוחנן מאן תנא סדר עולם ר' יוסי *) ר' יוסי *תני (א) לה ולא סבר לה ה"נ מסתברא דתניא עיסה שנדמעה או שנתחמצה בשאור של תרומה

חייבת

*) [עי' תוס' עירובין פ: ד"ה אי לא]

לפי שמצינו שהשוה הכתוב. מכי יפליא דמשמע יודע להפלות סמוך לאיש דאמרי קטן הוא כל שנה זו: זה הדבר אשר צוה וגו'. כלומר לאיסר ולא יחל אמרתי שיהא איסרו איסור ונדרו בבל יחל ולא לקרבן מעילה ובל יחל היינו מלקות ומסייע ליה לרב הונא: אימא לאיסור בל יחל. כלומר איסורא בעלמא ולא מלקות: אי מופלא סמוך לאיש דאורייתא. מכי יפליא לנדור: מילקא נמי לילקי. דהא כל זמן דנדרו נדר קאי עליה בבל יחל: איסורא נמי ליכא. עליו אם אכלו דהא לא אתו רבנן לתקוני הכי תקון שלא יאכלו אחרים את הקדשו או הוא לכשיגדיל אבל בקטנותו לא כלום לאסור עליו דקטן לאו בר קבולי עליה תקנתא דרבנן הוא: ומשני לעולם דרבנן ואיסורא אמאן קאי על אותן המוזהרים עליו להפריש מאיסורא: ש"מ כו'. פלוגתא היא בפרק חרש שנשא פקחת ביבמות (דף קיד.): אלא הכא במאי עסקינן כו'. ולעולם כדקתני ולאיסר ולבל יחל דהוי מלקות גמור ואפ"ה לא תסייעיה לרב הונא מהא דהא דקתני מלקות אהקדש קטן לאו לדידיה קאמר אלא לאחרים שאכלו את הקדשו: מדרבנן. כלומר מ"ד אין לוקין מוקים להא דקתני לאיסר ולבל יחל כדאוקמינן לאיסור בל יחל איסורא בעלמא ומדרבנן ומקרא דכי יפליא דקתני שהשוה הכתוב אסמכתא בעלמא: יתומה. שהשיאתה אמה דבת מיאון היא דנשואין דידה מדרבנן: בעלה מפר נדרה. ולא קרי לה יתומה אלא בקטנותה כל זמן שראויה למיאון: אי אמרת בשלמא מופלא סמוך לאיש. לא הוי נדרו נדר אלא מדרבנן מש"ה בעלה מפר לה דאתו נשואין דרבנן כו': והא לכי גדלה אכלה. כדהיא הפרה דלאו הפרה היא ונמצא גדול אוכל נבלות: כל שעה. ואף משגדלה: והוא שבעל. לאחר שגדלה דהויא לה בעילה קדושין גמורין דאורייתא דמעשה גדולה מעשה הלכך אתו נשואין דאורייתא ומבטלין נדרא דאורייתא: אין הבעל מפר. נדרים הקודמין לנשואין במסכת נדרים (עג.) והאי נדר קדם לה בעילה דאורייתא: על דעת בעלה. והך קטנה על דעתו של זה נדרה וכי אמרינן אין הבעל מפר בקודמין היכא דלית לה בעל בשעת נדר כלל: כדרב פנחס. כלומר לא תוקי לה בגדולה כשהבעל מפר לה כל שעה ושעה (ג)לעולם נדרה דאורייתא ודקשיא לך אתו נשואין דרבנן ומבטלין נדרא דאורייתא אהכי מבטלת דכל הנודרת כו': לעונת נדרים. היינו מופלא הסמוך לאיש שנדריו נבדקין: סבורה. דתנן בני הישיבה דבעו לאותובי לרב כהנא מהכא: תרומה דאורייתא. וקאמר משבא לעונת נדרים תרומתו תרומה ותרומה והקדש ונדר חדא היא דמקדשה מנדרו שקורא עליה שם: ירושה ראשונה. של יהושע: ושניה. בימי עזרא: יש להן. כלומר בגלות נבוכדנצר בטלה קדושת הארץ ונצרכו לירושה ולקדשה בשניה: אבל שלישית. לעתיד לבא: אין להם. כלומר אינה ירושה דלא יצטרכו לרשתה ולקדשה דלא בטלה קדושתה מגזרת הכתוב: ואמר רבי יוחנן. בעלמא: מאן תנא סדר עולם רבי יוסי. דהאי סתמא כי היכי דסתם מתניתין ר"מ (סנהדרין פו.): תני (ג) ולא סבר לה. להא דרשא דקתני שלישית אין להן אלא ודאי בטלה קדושת הארץ ותרומה דהשתא דרבנן: עיסת חולין שנדמעה. כגון שנפל סאה של תרומה לתוך פחות ממאה של חולין:

חייבת

אי מופלא הסמוך לאיש דאורייתא מילקא נמי לילקי. וא"ת ומאי פריך בפשיטות דלילקי הא איכא לאוקמא דאמרי דנדרו נדר לענין שאם אכלו אחרים שלוקין אבל הוא לא לקי דקטן הוא לעונשין וי"ל דהכי פריך אי מופלא הסמוך לאיש דאורייתא ואית ליה איסורא לקטן מילקא נמי לילקי:

לאותן המוזהרין עליו. תימה א"כ היכי ס"ד דליחייבו קרבן לפי שמזידין הן לעבור על נדרו וי"ל דהוה מצי למימר ולטעמיך אלא דנקט הכי פריך שפיר:

כגון שהקדיש הוא ואכלו אחרים. וא"ת ואמאי לא מוקי כגון שאכל הוא בעצמו לכשהגדיל והוה ליתא מפי רחזן שבועה לא מתוקמא אלא כשאכל בעצמו דאפי' נשבע שלא יאכלו אחרים אין בכך כלום כל זמן שלא אסר עליהם בקונם דהוי כהקדש וי"ל דניחא ליה לאוקמי כשאכלו אחרים מיד סמוך לנדרו:

רבי יוחנן ור"ל דאמרי תרווייהו לוקין. וא"ת והא סבר ר"ל בהתראת ספק לא שמה התראה [illegible] (מכות טז.) גבי טמא ופגול שבללן זה בזה והכא התראת ספק היא דשמא לא יביא ב' שערות עד כ' שנים או ג' ונמצא דלאחר לא הוי מופלא סמוך לאיש ולא מיירי שאכלו אחרים לאחר שהגדיל א"כ ה"ל כשאכלו הוא בעצמו וכשהביא שתי שערות נמי לא איירי דא"כ הוא עצמו אם יאכלנו ילקה ורבי יוחנן אית ליה לעיל דתוך זמן כלאחר זמן וי"ל דאזלינן בתר רוב שמביאין שתי שערות בזמן הראוי כגון י"ג ויום א':

אין ב"ד מצווין להפרישו. וא"ת לרב הונא דאמר שהוא עצמו לוקה מה מועיל הפרתו ועוד מה מהני הא כמו רבי יוחנן דאמר בפרק חרש (יבמות דף קיד.) דב"ד מצווין להפרישו וי"ל דלמסקנא דקאמר דעל דעת בעלה נודרת אתי שפיר והוה מצי למימר הכא וליטעמיך הא סבר ר' יוחנן דב"ד מצווין להפרישו אלא דבלא"ה פריך שפיר:

כדרב פנחס דאמר על דעת בעלה היא נודרת. והאי כמו אלא אע"ג דלא כתוב בספרים אלא וכעין זה יש בפ' אע"פ (כתובות דף נח.) *אמר רב הונא בריה דרב יהושע כאומר יקדשו ידיך לעושיהם דאין בספרים אלא ובנדרים (דף *יג) יש בספרים אלא וא"ת א"כ אמאי כתב בפרשת נדרים דבעל מפר לאשתו אפי' אינה אשתו כגון הכא הבעל מפר דעל דעתו נודרת וי"ל דאיצטריך לענין שאם אמר קיים ליכי שאינו יכול להפר א"נ משום דאמר רחמנא בעל מפר קאמר דלעולם על דעתו היא נודרת ואע"ג דהכא לא הוו אלא נשואין דרבנן ולא אמרה תורה שיפר מ"מ היא סבורה שבידו להפר כמו בשאר נשים ונודרת על דעתו:

אי אמרת בשלמא מופלא הסמוך לאיש דאורייתא. וא"ת ולהפריך מרבי יוסי לכוותי מדרבי יהודה דקאמר אין תרומתו תרומה אלמא סבר דמופלא הסמוך לאיש דרבנן ולכך לא מתקן טבל דאורייתא וי"ל דר' יהודה נמי אית ליה דמופלא סמוך לאיש דאורייתא והכא לתקן טבל לא איצטריכי להיות כגדול:

ואינה

(במדבר ל) — (דברים ל) — [שבת קכו. יבמות פב.] — [גיטין כב.] — [גמ' אלפס אימא אלא] — (צ"ל שם:) — [שבת קכא. וש"נ] — גיטין סג: נדרים עג. — שבת מו: יבמות קד: — תרומות פ"א מ"ג — [ונסמך בספרים שלפנינו ר' יהודה אומר תרומתו תרומה ועי' תוס' סה"ב] — [צ"ל אמר ר"ה מדרב] — יבמות פב: — [שם:] — [שיצוני לה:]

מוסף רש"י

מופלא הסמוך לאיש. קטן שיודע להפלות ולומר כמון שהוא סמוך לאיש, דהיינו בן י"ג, לשם מי הקדיש נדר לשם מי הקדיש (נזיר כט:). על דעת בעלה היא נודרת. על מנת אם ירצה הבעל ומסכים עליה דמתוקקן לה ביום שמעו (שבת מו:) על מנת שלא ירצה ואם לאו לא יוחל נדר (גיטין סג.). ירושה ראשונה. בימי יהושע היא ירושה, ושניה. וכן שניה בימי עזרא, דכשגלו בטלה קדושה ראשונה הארץ (יבמות פב:) שבטלו ירושה ראשונה והקלה שניה ירושה (חולין ז.). שלישית אין להן. כלומר לא לצי לכו ומהדר ומירושה, דירושה עומדת היא, ואמבקשין האי קרא דלא בטלה קדושת הארץ בגלות טיטוס (יבמות שם) שהאמינה לא פסקה (חולין שם).

צב א ב מיי' פי"ח מהל' נדרים הל"ה:
צג ג מיי' שם הל"ז [טוש"ע יו"ד סי' רלג]:
צד ד מיי' פי"א מהל' מאכלות אסורות הל' כ סמג לאוין קמח טוש"ע או"ח סי' שמג וטוש"ע יו"ד סי' שעג סעי' א בהג"ה:
צה ה מיי' פי"ג מהל' נדרים הל"ט סמג לאוין רמב טוש"ע יו"ד סי' רלד סעי' ב ומספי' לה:
צו ו ז מיי' פ"ד מהל' תרומות הל"ב:
צז ח מיי' פ"א שם הל' כו:

הגהות הב"ח

(א) גמ' תני לה ולא סבר לה [illegible] (ב) [illegible] (ג) רש"י ד"ה כדרב פנחס [illegible]

גליון הש"ס

גמ' שהקדיש הוא ואכלו אחרים. [illegible]

תוספי הרא"ש

[illegible] וקרא אסמכתא בעלמא הוא. והא רקרא אמר יכול יהא חייב על הקדשו קרבן לפי דאסמכתא הולך וחורש ותפסק: ר' יוחנן ור"ל דאמרי תרווייהו לוקין. תימה הא שמעינן לר"ל דאמר התראת ספק לא שמה התראה בפרק התערובות גבי האיגול והנותר והטמא שבללן זה בזה וכל מופלא סמוך לאיש התראת ספק היא דשמא לא יביא שערות ודקאמר דאכתי לא הוי שנה שלפני גדול ובשהביא שתי שערות לא איירי דא"כ הוא עצמו אם אכל ילקה לר' יוחנן דאמר לעיל תוך זמן כלאחר זמן ור"ל דאזלינן בתר רובן שמביאין שערות בזמנן: אי דאורייתא קטן אוכל נבילות כו'. הו' הוה מצי למיפרך והא כר' יוחנן בפ' חרש דב"ד מצווין להפרישו אלא בלאו הכי פריך שפיר (הלכי)(ולפי) המסקנא דרב פנחס בלא"ה ניחא: כדרב פנחס כו'. ופרש"י ולהכי מפר בקודמין שנודרת על דעת בעלה ורחוק לפ' משום דאין כתוב אלא בספרים אחרים ומצינו בפ' אע"פ דאמר רב הונא בריה דרב יהושע באומרת יקדשו ידי לעושיהן ואין כתוב בספרים אלא אעפ"כ הוי פירושו כמו אלא. ובנדרים [illegible] לא כתוב אלא בכל הספרים הילכך נראה לפ' דהא דקאמר קא פריך אתי נישואין דרבנן ומבטלי נדרא דאורייתא ומשני אין כדר' פנחס דכיון דנודרת על דעת בעלה יכול להפר אפי' הוי נישואין דרבנן. ותימה א"כ למה נכתבה הפרת הבעל כלל כיון דכל אשה נודרת על דעת בעלה וי"ל דכיון דאמר קיים ליכי שוב אין הבעל יכול להפר אפי' הוי נישואין דרבנן א"נ אפי' פירושו בתריא שנודרת שלא לדעתו בעלה מפר לה בעל כרחה. א"נ משום דנתנה תורה רשות לבעל להפר הוא דאמרינן הנודרת על דעתו לפי שנראה לה שבידו להפר כמו בשאר נשים הילכך כיון שנדרה על דעתו וסמכה על שליטתו כל עיקרו על דעתו נדרה ויכול להפר: סבורה קסבר תרומה בזמן הזה דאורייתא תימה לאוקמי מילתיה לר"ל. ותימה הא ר"ל סבר בפרק הגיל תרומה בזמן הזה דרבנן ור"ל והוה מצי לשנויי ולטעמיך: אתי גברא דרבנן ומתקן טבל דאורייתא. ותימה אמאי פריך מדר' יוסי ליפרוך מדר' יהודה דאמר אין תרומתו תרומה ור"ל דר' יהודה שפיר מצי סבר דמופלא סמוך לאיש דאורייתא ואפ"ה אין תרומתו תרומה דדוקא להקדיש ולאסור הוי מופלא סמוך לאיש כגדול אבל לתקן טבל לא חשיב כגדול הילכך אין תרומתו תרומה:

מוסף רש"י (מכאן שייך לעמוד הבא) לרבנן דבי רב. מים שמוסלם קרי בי רב (כתובות סה.). נתחייבו בחלה. דכתיב בבואכם אל הארץ, ומצינו בספרי ר' ישמעאל אומר שינה הכתוב ביאה זו מכל ביאות שבתורה, שבכולן נאמר כי תבאו כי יביאך וכאן בבואכם, ללמדך שכיון שנכנסו לה נתחייבו, ולא נתחייבו במעשר. דכתיב דגנך, תבואת זרעך, המיוחדים לך, ועוד שהרי אלו הכתות שמעשר כמנין שנים השמיטה, דכתיב בשנה שלישית שנת המעשר, והמיוחסות לא מנו אלא משכבשו וחלקו, כדאמרינן בסדר עולם ובמסכת ערכין (יב: כתובות שם) לו: כמעשר לא נתחייבו אלא לאחר ירושה וישיבה, דכתיב (דברים יד) עשר תעשר, וכתיב נחלתיה במקום אשר יבחר עד שבאת שילה לא נתחייבו, והיינו לאחר כיבוש וחילוק, כדכתיב ביהושע, וכל ימי כיבוש וחילוק היה אהל מועד בגלגל י"ד שנים, כדאמר בזבחים (קיח: ב"ק שם). אי בבואכם יכול כו'. כיון דשינה הכתוב ביאה זו נכתבת בה בבואכם ולא כי תבואו, יכול משנכנסו לה מתחייבים ת"ל כו' (כתובות שם). לא כולהו סליק. דהן נגלו בבבל, דכתיב (עזרא ב) כל הקהל כאחד ארבע רבוא (שם כה:). בחול אלו ימי העשורים. שכבר היה גדולה (זכריה יד ס).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones